

بررسی خستگی‌ها و دشواری‌های زائران اربعین حسینی

مراسم اربعین سال ۱۴۰۱ در ایران با اتفاقات عجیبی همراه بود. در ساعات نوشته‌شدن این گزارش همچنان گزارش‌هایی از ازدحام جمعیت در مرزهای زمینی روی خروجی رسانه‌ها قرار می‌گیرد. مطابق گفته‌های استاندار کردستان همچنان بخشی از مرزهای زمینی بسته است و تنها زائرانی که توانسته‌اند بلیت هواپیما تهیه کنند، به راحتی خودشان را به راهپیمایی اربعین رسانده‌اند...

صفحه ۱۰

یکشنبه ۲۰ شهریور ۱۴۰۱ • ۱۴ صفر ۱۴۴۴ • ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۳۲۲ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: گزارش «شرق» از رفتار دوگانه دولت در مواجهه با مهاجرت فرزند انسیه خزلی به کانادا، تقلا تبلیغاتی‌های کرملین و یادداشت‌هایی از احسان هوشمند، حامد بیدی، عباس خراباف

بسیاری از سهام‌داران بازار سرمایه می‌گویند این بازار تحلیل‌ناپذیر شده است

بورس مجنون

گزارش تیتربک را در صفحه ۴ بخوانید

نقدی از کریستینا میت‌زینکه بررمان «عاشقیت در قاهره» نوشته امیرحسن چهل‌تن

شاهزاده‌های عهدشکن

نگاهی به داستان کوتاه «مرگ چیز مهمی نیست»

بیانیه تروئیکای اروپایی درباره برنامه جامع اقدام مشترک و مخالفت با مواضع ایران

برجام دور می‌شود

۳

تنگناهای افراد دارای معلولیت برای همیشه

مرور روزگار خانواده‌هایی که فرزندان با نیازهای ویژه دارند

۶

کل پولی که کی‌روش از ایران می‌گیرد

۹

شایعه‌هایی از یک مدیریت تازه برای

رئیس مجلس قبل و بازگشتش

به قدرت اجرائی، سایه او را دوباره سنگین کرد

لاریجانی، میان قوا؟

شنیده شد که لاریجانی قرار است ریاست هیئت عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه را بر عهده بگیرد

صفحه ۲

سرمقاله

نان و انتظارات سیاسی

کیومرث اشترینان

وزیر اقتصاد گفته است اکنون می‌دانیم که هر کسی از کجا و به چه میزان نان خریداری کرده است. این سخن به دلیل بدسلیقگی با واکنشی منفی در رسانه‌ها مواجه شد و وجه مثبت این سیاست که مبارزه با رانت و فساد کسترده ناشی از مدیریت آرد و نان کشور است، نادیده گرفته شد؛ اما وجه مهم‌ترین سیاست آن است که این طرح در صورت موفقیت می‌تواند الگویی برای نظام سیاسی و نحوه سیاست‌گذاری باشد. وقتی حکومت بتواند تعداد نان مردم را محاسبه کند، طبعاً این پیامد را خواهد داشت که مردم توقع داشته باشند که همه چیز باید حساب و کتاب داشته باشد و حساب‌آخلاق و فساد و حیف و میل اموال عمومی را نیز داشته باشد. نان ابزار تنظیم قدرت و در بنیانی‌ترین لایه‌های اجتماعی عرصه مواجهه مردم و دولت است. به همین سان «توزیع نان» ذهن توده مردم را به سیاست و حاکمیت و «توزیع قدرت» فعال می‌کند. نان، یک «عرصه عمومی» و بلکه عریان‌ترین شکل مواجهه قدرت و سیاست‌ورزی است. کسانی که به سیاست بی‌توجه‌اند در هنگامه بحران نان به قدرت و سیاست می‌اندیشند. در این عرصه، حکومت ناچار است که مؤدب به آداب قدرت توده باشد؛ بنابراین توزیع نان انتظار توزیع قدرت را و سلامت قدرت را و کارآمدی و مشروعیت را پدید می‌آورد. تنظیم نان اثری مهم بر ذهنیت مردم دارد و آنها را در بسیاری دیگر از امور متوقع می‌کند. جدای از بی‌انصافی رسانه‌ای که گریبان وزیر اقتصاد را گرفت، دلیل شیوع عمومی این واکنش منفی همین توقعات است؛ و الا هر بی‌انصافی رسانه‌ای که چنین گسترده‌ای نمی‌یابد.

نان، سیاسی‌ترین کالا در تاریخ ایران بوده و ابزار برای محدودکردن قدرت مردم و دولت است. وقتی حکومت بتواند با ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات به تنظیم بخش مهمی از نیازهای مردم بپردازد؛ پس طبق اصول باید بتواند این ابزار را در حوزه‌های دیگر هم به کار گیرد؛ بنابراین توقعی که در مردم برای اصلاح امور عمومی پدید می‌آید و اعتمادانفسی که در دستگاه اداری به وجود می‌آید، بسیار مهم‌تر از حل معضل قاچاق آرد است. این می‌تواند الگویی مهم برای ما باشد؛ بنابراین سیاست نان در ذات خود یک سیاست دموکراتیک است. سیاستی که وزارت اقتصاد در پیش گرفته است، می‌تواند یکی از سیاست‌های درخشان این دولت باشد؛ البته اگر با دقت و حکمت اجرا شود.

بنابراین «سیاست نان» یک موضوع مدیریتی-سیاسی و البته ابزاری مهم در تربیت سیاسی-اجتماعی دولت و مردم است. این سیاست الگویی مدیریتی برای کشوری است که به ریخت‌وپاش و بی‌نظمی عادت کرده است. سیاست نان می‌تواند سبب شود که معماری سیاست‌های عمومی بر اساس «عقلانیت» و محاسبه سود و زیان انجام شود و مردم به آن عادت کنند. عقلانیت ابزاری و محاسباتی مهم‌ترین گذشته رفتاری دولت و مردم در ایران است. به نظر من این طرح در صورت موفقیت می‌تواند به نقطه عطفی برای تصمیمات سیاسی دولت‌های پس از انقلاب تبدیل شود.

در سیاست‌های عمومی به این عادت نکرده‌ایم که «معماری مواجهه منافع» گروه‌های مختلف اجتماعی را در پیش بگیریم. هر گروه اجتماعی را حتی اگر اقلیت باشد، با نام «مردم» مورد توجه قرار می‌دهیم و به همین سبب منافع آنان را بر منافع شمار دیگری از مردم که اتفاقاً ممکن است اکثریت باشند، ترجیح می‌دهیم. به همین سیاست نان توجه کنید. شمارش نان‌نویان که تا پیش از این بر اثر سوءمدیریت سوده‌های کلان می‌برده‌اند، اکنون به ورشکستگی کشیده شده‌اند. این اقلیت کم‌شمار، به دلیل ناگامی و سوءرفتار رسانه‌ای، در ذهنیت عمومی برجسته می‌شوند و مانع اجرای سیاستی می‌شویم که اصولی‌تر و عام‌المنفعه‌تر است. به همین دلیل است که اسباب سوءاستفاده از این عرصه حساس فراهم می‌شود و شمارش از رانت‌جویان و قاچاقچیان، مردم را گروگان می‌گیرند. آگاهی مردم از فرایند امور سبب می‌شود که منافع اکثریت به بهانه اقلیت پامال نشود. آگاه‌کردن مردم از این گروگان‌گیری مهم است و این نقطه حیاتی مبارزه با فساد است؛ چون همواره شرکت‌ها و صنایع بزرگ رانتی، سیاستمداران عوام‌گرای فاسد و مدیران نالایق از همین گروگان‌گیری مردمان بهره‌برداری می‌کنند.

از این‌رو باید به گونه‌ای عمل شود که مواجهه گروه‌های اجتماعی با یکدیگر شفاف شود تا کسی به بهانه «مردم» منافع رانتی برای اقلیت کسب نکند. همین بهانه در فولاد و قیمت‌گذاری و پتروشیمی و خودرو و... هم وجود دارد. «سیاست نان» اگر به‌درستی اجرا شود، نحوه اندیشیدن مردم و مدیران و سیاست‌گذاران به اداره امور عمومی را اصلاح می‌کند و خلل‌ها و نقایص و مفسده‌های آن را به چالش می‌کشد.

بخشی از فرایند درستی این سیاست بستگی به آن دارد که تدریجی، گام به گام و با پذیرش سعی و خطا اجرا شود تا بر پیچیدگی آن فایق آییم. البته اطلاع‌رسانی و جلب حمایت مردم و نگاه و قلم مسئولانه نویسندگان و روزنامه‌نگاران و فعالان عرصه عمومی از ضروریات است. متأسفانه فضای مجازی به دلیل شهرت‌طلبی و بیماری منفی‌نگری همواره مانعی برای تغییرات سیاسی مثبت بوده است. رانت‌خواری با جهالت سیاسی و سوءرفتار رسانه‌ای در هم می‌آمیزد و فاجعه به بار می‌آورد.

یادداشت روزنامه‌نگاران

محیط سخت دیپلماتیک علیه ایران

جلال خوش‌چهره

مگر معجزه‌های رخ دهد و تهران و واشنگتن برای رسیدن به یک توافق در دسترس، ابتکار به خرج داده و حتی به گفت‌وگوی مستقیم تن دهند. در غیر این صورت امید به توافق در هر شکل و اندازه حتی پس از نوامبر آینده، اگر نه بعید، بلکه سخت و دشوارتر از آن خواهد بود که هست. روشن است که «جو بایدن» از امتیاز توافق هسته‌ای برای فروش آن در انتخابات میان‌دوره‌ای کناره چشم پوشیده و به‌ظاهر ترجیح تهران نیز ادامه صبر و انتظار برای زمستان سختی است که به گفته روس‌ها دامن اروپا را خواهد گرفت. به این ترتیب طرف‌های غربی به انتظاف بیشتر در برابر خواست‌های تهران تن خواهند داد. این وضع، خوش‌بینانه‌ترین گمانی است که می‌توان از رویکرد تهران به دست داد. این پیش‌بینی که به‌گونه‌ای ساده‌کردن صورت مسئله است، تنها به یک روی سکه نگاه می‌کند و روی دیگر آن را در برتو همان ساده‌انگاری نادیده گرفته یا به آن بهای لازم را نمی‌دهد. روی دیگر سکه، می‌تواند ایجاد شرایط دیپلماتیک سخت‌تر را برای تهران در تعاملات آینده ایجاد کند.

توقف مذاکرات هسته‌ای و استمرار وضع انجمادی کنونی با لحاظ آنچه در جامعه بین‌المللی پیش‌روست، ظرفیت کافی را برای تنگ‌کردن اوضاع علیه ایران با خود دارد. نشانه‌های این وضع را می‌شود از مجموعه همه‌های تبلیغاتی، سیاسی و اقتصادی به‌راه‌افتاده علیه ایران نه‌تنها در کشورهای اروپایی بلکه به‌ویژه در ایالات متحده مشاهده کرد. صفحات نخست رسانه‌های غربی این روزها پر است از اخبار مربوط به ایران که همه آنها یک مفهوم تأثیرگذار بر افکار عمومی دارد؛ اینکه ایران نه‌تنها در کشورهای متفاوت و غیرمعمول از خود در جامعه جهانی بروز می‌دهد. علاوه‌براین، نشست فصلی این هفته شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با چاشنی گزارش ۱۶ شهریور مدیرکل این نهاد، مستعد تنگ‌تر کردن فضای تنفسی ایران است. در نشست گذشته این شش‌گانه با قطع‌نامه تویبخی تروئیکای اروپایی علیه ایران همراه شد. ترکیب آرای موافق و مخالف تصویب آن حائز تأمل بود. ۳۰ کشور عضو به قطع‌نامه رای موافق دادند، تنها دو کشور چین و روسیه مخالف و سه کشور هند، لیبی و پاکستان آرای ممتنع خود را به صندوق ریختند. در قطع‌نامه پیشین از ایران خواسته شده بود که به پرسش‌های آژانس درباره سه مرکز مورد اختلاف پاسخ دهد. حال «رافائل گروسی» که گزارش اخیر خود را پس از سفر به اسرائیل ارائه کرده، مدعی است: «ذخایر غیرمجاز در ایران به بیش از مقدار مورد نیاز برای ساخت بمب اتم رسیده است». مدیرکل آژانس همچنین ادعا دارد که ایران پاسخ‌گوی جرایمی وجود آثار ذرات اورانیوم در تأسیسات مورد اختلاف نیست؛ از این‌رو نمی‌تواند برنامه هسته‌ای ایران را به تمامی صلح‌آمیز بخواند.

اگرچه پیش‌بینی شده ممکن است شورا همچنان به صدور قطع‌نامه تویبخی - البته با لحن هشداردهنده بیشتر به تهران در مقایسه با قطع‌نامه خرداد گذشته - اکتفا کند اما انتشار این گزارش در آستانه نشست فصلی شورای حکام و در توالی نشست سالانه مجمع عمومی سازمان ملل متحد به ایجاد محیط دیپلماتیک سخت و پرتنش علیه ایران خواهد انجامید. علاوه‌براین، ادعای دولت آلبانی مبنی بر حمله هرکهای ایرانی به زیرساخت‌های این کشور، موج تازه ضدایرانی را میان کشورهای عضو ناتو برانگیخته است. واشنگتن به‌عنوان جلودار ادعای دولت آلبانی و تشویق ایران‌هراسی میان کشورهای عضو ناتو، می‌کوشد بر هزینه‌های تهران در مخالفت با توافق بیفزاید.

واشنگتن و متحدان اروپایی و خاورمیانه‌ای آن خواهند کوشید تریبون مجمع عمومی سازمان ملل متحد را به امکانی برای ایجاد تشویش نه‌تنها علیه روسیه در پی جنگ اوکراین بلکه علیه سیاست‌های ایران تبدیل کنند. قطع‌نامه‌های پیشنهادی در این‌باره اگرچه فاقد ضمانت اجرائی است ولی فضا را بیش‌ازپیش برای علاقه‌مندان به ایجاد یا گسترش روابط خارجی-تجاری با ایران تنگ و هول‌آور خواهد کرد.

تهران اما براساس آنچه مخالفان داخلی توافق مدام برطیل آن می‌گویند، اگر تنها به استیصال اروپا در مواجهه با زمستان سخت و بدون گاز روس‌ها چشم دوخته است. به‌زادست‌رفتن فرصت‌هایی تن می‌دهد که ممکن است پس از انتخابات نوامبر و حتی عبور از زمستان پیش‌رو به نتیجه دلخواه نینجامد. ادامه در صفحه ۲

حجت‌الاسلام سیدحسن خمینی:

بنا داریم در آینده «اسناد» را باز کنیم

حجت‌الاسلام سیدحسن خمینی گفت: بخش‌های زیادی از اسناد ما بسته بوده و آن‌شاءالله بنا داریم در آینده اسناد را باز کنیم. این اسناد باز شده خیلی از نقدها را پاسخ می‌دهد؛ به صورت گزینشی هم آنها را باز نمی‌کنیم. یادگار امام در مراسم سی‌وچهارمین سالگرد تأسیس مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) گفت: بی‌تردید همه هویت جمهوری اسلامی وابسته به امام است...

صفحه ۲

آغاز فعالیت و ثبت‌نام

در مدرسه کاربردی علوم ارتباطات «شرق»

ثبت‌نام در مدرسه «شرق» از تاریخ ۲۰ شهریورماه شروع می‌شود و تا تاریخ نهم مهرماه ادامه دارد.

در این مدت هر روز به استثنای روزهای پنجشنبه و تعطیل از ساعت ۱۰ تا ۱۸ ثبت‌نام به عمل خواهد آمد

مدرسه کاربردی علوم ارتباطات «شرق» نخستین دوره فعالیت خود را آغاز می‌کند. برای دوره نخست کارگاه‌ها و ورک‌شاپ‌هایی طراحی شده است که بتواند هم برای این مدرسه نقطه آغاز مطلوبی را ایجاد کند و هم پیش‌درآمد مناسبی برای آینده مدرسه شرق باشد. در دوره نخست کارگاه‌ها و ورک‌شاپ‌های مدنظر در جلسات متناوب و به مدت زمان دو یا سه ساعت برگزار می‌شود. سعی بر آن شده است که مدرسان هر کارگاه از میان متخصصانی انتخاب شوند که دانش خود را به‌صورت میدانی یا میدانی-آکادمیک فرا گرفته‌اند. برخی از مدرسان، روزنامه‌نگاران «شرق» هستند و سایر مدرسان نیز بعضاً با روزنامه «شرق» و فعالیت‌های آن ارتباط کاری تعیین‌کننده‌ای داشته‌اند. کلاس‌ها از هفته سوم مهرماه آغاز می‌شود. یک هفته قبل از برگزاری هر کارگاه یا ورک‌شاپ با متقاضیانی که ثبت‌نام کرده‌اند، تماس گرفته می‌شود و زمان دقیق جلسات به آنها اعلام خواهد شد. در کنار آن به هنرجویان سرفصل‌های آموزشی و رزومه هر مدرس ارائه می‌شود.

برای ثبت‌نام و کسب اطلاعات بیشتر و آگاهی از شهریه‌های هر کارگاه با شماره ۰۲۳-۸۵۰۹۱۲۳۰۳ تماس حاصل فرمایید.

نام کارگاه	نام مدرس	درباره مدرس	جلسات، حضوری یا آنلاین
روزنامه‌نگاری اقتصادی	دکتر محسن ایلچی	روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه	۱۲ جلسه / حضوری
تولید بر مبنای حرکت / روزنامه‌نگاری میدانی * (آموزش کاربردی در محل تولید - روزنامه‌نگاری مولد) *	نیلوفر حامدی / شهرزاد همتی	گزارش‌نویس شرق / دبیر سرویس اجتماعی شرق	۶ جلسه حضوری / میدانی
تکنولوژی و نوآوری در رسانه (شناخت فناوری‌های مدرن ارتباطی)	دکتر نفیسه زارع‌کهن	روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه	۶ جلسه / حضوری
ویدئو ژورنالیسم در اتمسفر ایران	سینا رحیم‌پور	سردبیر شبکه شرق	۸ جلسه / حضوری و آنلاین
صفر تا صد تولید در یک رسانه مولتی مدیا (خبر، گزارش، تصویر و ساخت تصویر...)			
روزنامه‌نگاری بحران و بعد از بحران	دکتر کتابون مصری	روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه	۸ جلسه / حضوری
روایت‌نویسی و قصه‌پردازی به زبان رسانه	علی دهقان	سردبیر روزنامه شرق	۳ جلسه / حضوری
تکنیک‌های توئیتر نویسی خبری	مریم شکرانی	روزنامه‌نگار و فعال توئیتری	۳ جلسه / حضوری
روزنامه‌نگاری ورزشی و ضرورت‌های آن	سجاد فیروزی	دبیر سرویس ورزشی شرق	۵ جلسه / حضوری
روزنامه‌نگاری ورزشی از منظر تاریخ و جامعه	امیرحسین ناصری	دبیر تحریریه شرق	۵ جلسه / حضوری
روابط عمومی پلت فرمی	دکتر حسین امامی	مدرس دانشگاه	۲ جلسه / آنلاین
روابط عمومی تجاری * *	دکتر احمد یحیایی ابله‌ای	مدرس دانشگاه	یک جلسه / حضوری
آموزش کاربردی ایندیزاین و نکات راهبردی فتوشاپ و ایلوستریتور (در محدوده امکانات)	علی شهرایی	گرافیکست روزنامه شرق	۱۴ جلسه حضوری / عملیاتی
فیلمسازی و ارتباطات تصویری (در محدوده امکانات)	سعید نبی	مستندساز	۱۰ جلسه حضوری

* زمان هر جلسه بستگی به کار و تشخیص مدرس دارد (دو کلاس و دو مدرس)
* * زمان جلسه چهار ساعت است

نام ورک‌شاپ	نام مدرس	درباره مدرس	ساعت/ حضوری	توضیحات
فرهنگ سازمانی رسانه	دکتر کتابون مصری	روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه	یک جلسه / حضوری	زمان جلسه سه ساعت
بازخوانی کاربردی تجربه‌های رسانه‌ای	جلال خوش‌چهره	روزنامه‌نگار پیشگوست	یک جلسه / حضوری	زمان جلسه سه ساعت
روانشناسی ارتباطات	علی دهقان	سردبیر روزنامه شرق	یک جلسه / حضوری	زمان جلسه سه ساعت
روزنامه‌نگاری در فضای چندرسانه‌ای	سینا رحیم‌پور	سردبیر شبکه شرق	یک جلسه / حضوری	زمان جلسه سه ساعت
چطور یک رسانه مولتی‌مدیا راه‌اندازی کنیم؟ (فرا رسانه / مالتی مدیا				

شرق